1. INTRODUCCIÓ A LA PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS: CONCEPTES CLAU, MARC NORMATIU I ÀMBIT D'APLICACIÓ

Què és una dada personal? L'adreça de correu electrònic d'una persona? El seu número de telèfon? El número del document d'identitat? Una imatge d'una persona captada per una càmera? Que a una persona li han robat la cartera? Que una persona ha fet una queixa o reclamació davant un Ajuntament? Totes elles són dades personals. Una idea important és que les dades identificatives d'una persona són dades personals, però no només aquestes.

Una dada personal és qualsevol informació referida a una persona física identificada o identificable. ¿I quan està identificada una persona? Doncs quan consta el seu nom i cognoms, el número de telèfon mòbil, el número del document d'identitat, o qualsevol altra dada que l'identifica.

També són dades personals les informacions que es refereixen a una persona no identificada, però que es pot arribar a identificar, és a dir, que és identificable. ¿I quan és identificable una persona? Doncs quan se'n pot determinar la seva identitat a partir de qualsevol element, com podria ser un codi identificador, per exemple el número d'empleada, o un lloc de treball unipersonal, com ara la secretària d'un Ajuntament o la interventora.

Altres conceptes clau en l'àmbit de la protecció de dades són:

- Tractament de dades personals: és qualsevol operació sobre dades personals, ja sigui per procediments automatitzats o no. Per tant, també és un tractament quan una persona presenta una instància en paper. Es considera tractament de dades personals la seva recollida, però també la consulta, la utilització o difusió, inclús la seva destrucció, de manera que quan s'eliminen dades personals s'ha de fer amb seguretat. En definitiva, un tractament és qualsevol acció que es faci amb dades personals.

- Responsable del tractament: és la persona, empresa o entitat que decideix les finalitats i els mitjans del tractament. Així, el responsable és qui decideix iniciar la recollida i tractament de dades personals per considerar-les necessàries per a uns fins.

- Encarregat del tractament: és la persona, empresa o entitat que tracta dades personals per compte del responsable.

- Dades de categories especials: són la tipologia de dades personals a les que la normativa sobre protecció de dades dona una protecció màxima. En aquest grup hi ha les dades relatives a l'origen ètnic o racial, les opinions polítiques, religió, afiliació sindical, dades genètiques o biomètriques, les dades de salut o les relatives a la vida sexual o l'orientació sexual. En relació amb aquestes categories especials de dades existeix una prohibició general de tractament, i només és possible tractar-les en casos molt específics.

- Pseudonimització, que no és el mateix que anonimització. La pseudonimització consisteix en tractar les dades de manera que ja no es puguin atribuir a una persona sense utilitzar

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

informació addicional, que ha de guardar-se per separat i amb mesures de seguretat molt estrictes. Per exemple, els policies no s'identifiquen amb el nom i cognoms, sinó amb un codi.

- Dades anònimes: són aquelles en les que s'ha trencat el fil conductor entre una informació i una persona física, de manera que no és possible reidentificar-la. La normativa sobre protecció de dades no s'aplica a aquestes dades, a diferència del que passa amb les dades pseudonimitzades, a les que sí se'ls aplica.

El dret la protecció de dades personal està encapçalat pel Reglament (UE) 2016/679 del Parlament i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE, que es coneix també coma Reglament General de Protecció de Dades (RGPD). L'RGPD és d'obligat compliment a tots els estats de la Unió Europea des del maig de 2018.

En relació amb l'àmbit d'aplicació, l'RGPD s'aplica al tractament totalment o parcialment automatitzat de dades personals; i també al no automatitzat de dades personals contingudes en un fitxer o destinades a incloure-s'hi. Un tractament de dades automatitzat és aquell que es fa a través de mitjans electrònics. Aquest seria el cas dels documents digitals que una persona conserva en el seu ordinador. Per contra, el tractament no automatitzat és l'efectuat en suport paper.

En canvi, aquesta norma no s'aplica en els supòsits següents:

- A les activitats no compreses en l'àmbit d'aplicació del dret de la UE, com per exemple la seguretat nacional o la política exterior.
- Als tractaments efectuats per una persona física en l'exercici d'activitats exclusivament personals o domèstiques (per exemple, quan s'envia un WhatsApp a un amic).
- Als tractaments de dades referents a persones mortes.

A banda d'aquestes exclusions, la normativa de protecció de dades personals tampoc no s'aplica als tractaments de dades relatives a persones jurídiques. Així doncs, un Ajuntament, una empresa o una associació de veïns, no són titulars del dret a la protecció de dades personals.

Des d'una perspectiva de l'àmbit d'aplicació territorial, l'RGPD disposa que s'aplica als tractaments de dades personals següents:

1. Els efectuats en activitats d'un establiment a la UE del responsable o encarregat, encara que el tractament tingui lloc fora de la Unió.
2. Els relatius a persones interessades que es trobin a la UE, efectuats per un responsable o encarregat no establert a la UE, si el tractament està relacionat amb l'oferta de béns o serveis dirigits a persones interessades de la UE o si el tractament està vinculat amb el control del comportament de persones que es trobin a la UE, si aquest comportament té lloc a la Unió.
3. I l'últim supòsit, és el relatiu al tractament de dades efectuat per un responsable no establert a la UE, però sí a un lloc on s'aplica el dret dels estats membres UE.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

2. PRINCIPIS RELATIUS AL TRACTAMENT DE DADES PERSONALS

Els principis relatius al tractament de dades personals es troben recollits a l'article 5 del Reglament Europeu i són els següents:

- El principi de licitud implica que només es poden tractar dades personals si es compta amb almenys una base jurídica que habilita el tractament. Això s'abordarà en el següent epígraf.
- El principi de lleialtat prohibeix recollir dades personals per mitjans fraudulents, deslleials o il·lícits. Un exemple de recollida de dades deslleial seria el d'una enquesta de satisfacció dels usuaris sobre la qualitat del servei de recollida selectiva, en què s'assegura que es fa de forma anònima, però resulta que això no és cert, i que es poden vincular les respostes a la persona que fa l'enquesta.
- El principi de transparència obliga a informar les persones interessades del que es farà amb les seves dades quan es recullen.
- El principi de limitació de la finalitat implica que les dades han de ser recollides amb unes finalitats determinades, explícites i legítimes, i que posteriorment no s'han de tractar de manera incompatible amb aquestes finalitats. És a dir, les dades recollides per a una finalitat, no es poden fer servir per a una altra cosa totalment diferent. No obstant, no es considera incompatible el tractament posterior de les dades personals amb les finalitats d'arxiu en interès públic, de recerca científica i històrica o estadística.
- El principi de minimització de les dades exigeix que les dades personals tractades siguin adequades, pertinents, i limitades per als fins per a les quals es tracten. És a dir, només s'han de recollir i tractar les dades que siguin necessàries per a la finalitat corresponent, i cal evitar doncs tractar dades que serien desproporcionades.
- El principi d'exactitud obliga a tractar dades personals que siguin exactes i que estiguin posades al dia. Així mateix, cal suprimir o rectificar sense demora les dades personals que siguin inexactes o que estiguin obsoletes.
- El principi de limitació del termini de conservació comporta que la conservació de les dades de manera que es pugui identificar les persones, només s'ha de mantenir durant el temps necessari per a les finalitats perseguides. Superat aquest període, només es podran conservar per a fins d'investigació, estadístics, o d'arxiu en interès públic.
- El principi d'integritat i confidencialitat obliga a garantir una seguretat adequada, mitjançant l'aplicació de les mesures tècniques o organitzatives apropiades, per tal d'evitar que les dades siguin conegudes per persones no autoritzades, o que es perdin. En connexió amb aquest principi, s'imposa un deure de confidencialitat a tot el personal.
- El principi de responsabilitat proactiva o *accountability* exigeix al responsable del tractament una actitud conscient, diligent i proactiva en relació amb tots els tractaments de dades personals. Recau per tant sobre el responsable el deure d'assegurar que es compleixen tots els deures imposats per la normativa de protecció de dades. I no només ha de complir, sinó que ha de tenir la capacitat de demostrar-ho.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

3. LEGALITAT DEL TRACTAMENTS DE DADES

Per tal que el tractament de dades personals sigui lícit, cal comptar amb almenys una de les bases jurídiques que recull l'article 6 de l'RGPD, i que seguidament es detallen.

- Un dels fonaments o bases jurídiques que permeten tractar les dades és el consentiment de la persona afectada, que per considerar-se vàlid ha de ser lliure, específic, informat i inequívoc (article 6.1.a RGPD). El consentiment seria la base jurídica que legitimaria la incorporació d'un model d'assessorament personalitzat mitjançant una plataforma digital de missatgeria instantània (GxC). Si s'efectua una elaboració de perfils, aquest consentiment hauria de ser explícit. L'elaboració de perfils s'aborda en el següent epígraf.

- Per a l'execució d'un contracte o l'aplicació de mesures precontractuals a petició de la persona interessada (article 6.1.b RGPD). Això permetria tractar les dades de contacte dels representants de les empreses contractades per una entitat local o de les que es presenten en una licitació.

- També és lícit el tractament quan és necessari per donar compliment a una obligació legal (article 6.1.c RGPD).

- Quan el tractament és necessari per a protegir interessos vitals (article 6.1.d RGPD). Aquesta és una base jurídica subsidiària, que només entra en joc si no es pot acudir a cap de les altres bases jurídiques i en situacions en què la persona interessada no està capacitada, físicament o jurídicament, per donar el seu consentiment, o bé quan el tractament de dades és necessari en situacions d'emergència humanitària causades per catàstrofes naturals o d'origen humà, o el control d'epidèmies.

- Una altra base jurídica que legitima el tractament és quan aquest és necessari per al compliment d'una missió en interès públic o en exercici de poders públics conferits al responsable (article 6.1.e RGPD). Aquesta és la base jurídica que dona cobertura a la majoria de tractaments de dades efectuats per les entitats del sector públic i inclouria la prestació del servei de recollida de residus que permet la individualització dels usuaris, la incorporació d'un sistema de Taxa Justa o les tasques de seguiment, control i inspecció. En aquest darrer punt, cal destacar la importància de detallar totes aquestes tasques en les corresponents ordenances municipals de l'ens local, detallant les normes que atribueixen aquestes competències als ens locals i alhora concretant quins seran els agents que les realitzaran i de quina manera, la qual cosa permetrà determinar qui són els perfils d'usuaris que poden tractar les dades i els tractaments concrets que poden efectuar.

- També es considera lícit el tractament quan és necessari per a la satisfacció d'interessos legítims del responsable o d'un tercer (article 6.1.f RGPD). Per exemple, una empresa que grava les trucades telefòniques d'atenció al client. Ara bé, aquesta base jurídica de l'interès legítim no és aplicable a les administracions públiques quan exerceixen les seves funcions.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

4. L'ELABORACIÓ DE PERFILS

L'elaboració de perfils és un tractament de dades per avaluar determinats aspectes personals d'un individu; en especial, per analitzar o predir aspectes relatius a les preferències personals, els interessos, la fiabilitat, el comportament, la ubicació o els moviments d'aquesta persona. Per exemple, quan es navega per internet, determinades *cookies* rastregen el que consulta la persona per determinar quines són les seves preferències i així mostrar-li anuncis personalitzats.

La gestió de la taxa de pagament per generació de residus pot comportar l'elaboració de perfils de comportament de les persones usuàries del servei de recollida de residus. En concret, de l'anàlisi de les dades que es generen en la prestació del servei, associades a la persona usuària del servei mitjançant l'adreça, permeten establir les rutines o les preferències de les persones afectades en l'ús del servei. És a dir, permet avaluar determinats aspectes del seu comportament.

Aquests perfils poden acabar tenint efectes significatius, i fins i tot efectes jurídics si s'aplica un sistema de pagament per generació (per exemple, determinant l'aplicació o no d'una bonificació) o s'empren les dades obtingudes amb finalitat de controlar la forma com es dipositen els residus (per exemple, si es penalitza una mala separació). En aquests casos, cal que aquests efectes siguin necessaris per formalitzar o executar un contracte entre l'interessat i un responsable del tractament; que estigui prevista pel Dret de la Unió o dels estats membres; o que es fonamenti en el consentiment explícit.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

5. CONTRACTES D'ENCARREGAT DEL TRACTAMENT DE DADES

Quan un Ajuntament (responsable del tractament) recorre a una empresa (encarregat) per a la prestació del servei de recollida de residus, des de la perspectiva de la normativa de protecció de dades, cal regular aquesta relació per un contracte o un altre acte jurídic, com podria ser un conveni, que ha de respectar el contingut mínim que determina l'article 28.3 del Reglament Europeu de Protecció de Dades, fent referència, entre d'altres, a:

a) L'objecte, durada, naturalesa i finalitat del tractament.

b) El tipus de dades personals i categories de persones interessades.

c) Les obligacions i drets del responsable.

d) Les instruccions del responsable a l'encarregat.

L'encarregat pot encomanar determinades activitats a un subencarregat. Per a això, cal que se subscrigui un contracte entre ambdós amb les mateixes obligacions de protecció de dades estipulades en el contracte inicial subscrit amb el responsable. A més, és imprescindible que el responsable del tractament autoritzi a l'encarregat a contractar amb un subencarregat.

Per exemple, una empresa que gestiona el servei de recollida de residus (encarregat), que contracta a una altra empresa (subencarregat) el subministrament de la tecnologia necessària per a un nou model de recollida de residus, la qual cosa impliqui que aquesta última tingui accés a les dades de les persones usuàries del servei.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

6. AVALUACIÓ D'IMPACTE EN PROTECCIÓ DE DADES

Les avaluacions d'impacte relatives a la protecció de dades (AIPD), que s'han d'efectuar **abans d'iniciar el tractament**, no s'exigeixen per a qualsevol tractament de dades personals, sinó només quan hi ha un **risc alt** per als drets i llibertats de les persones, per la naturalesa del tractament, l'abast i el context, les finalitats o l'ús de noves tecnologies.

El Reglament Europeu (RGPD) conté una llista de tractaments en els quals es requereix l'AIPD:

a) quan la finalitat és l'avaluació "sistemàtica i exhaustiva" d'aspectes de la persona realitzada de forma automatitzada. Per exemple, quan s'elaboren perfils amb efectes jurídics, cosa que podria succeir en determinats casos d'ús de la intel·ligència artificial al sector públic;

b) quan es tracten categories especials de dades a gran escala, com ara un hospital, o dades relatives a condemnes i infraccions penals; i

c) quan es fa una observació sistemàtica a gran escala d'una zona d'accés públic, com seria el cas d'un sistema de videovigilància en una infraestructura utilitzada diàriament per milers de persones.

La llista de supòsits en què, segons l'RGPD, cal efectuar l'AIPD per considerar que són tractaments de risc alt, no té el caràcter de llista tancada, i per això l'RGPD preveu que les autoritats de control puguin publicar la llista de tipus de tractaments que requereixen una AIPD i la llista dels tractaments en què no és necessària l'AIPD (les llistes publicades per l'Autoridad Española de Protección de Datos es poden consultar aquí).

El contingut mínim que ha de tenir l'AIPD, si aquesta és obligatòria, és el següent: una descripció del tractament, com ara el cicle de vida de les dades; la finalitat o base jurídica; l'avaluació de la necessitat i proporcionalitat del tractament; l'avaluació dels riscos i mesures per minimitzar-los; etc.

Si com a resultat de l'avaluació d'impacte, el responsable continua observant un risc elevat que no es pot mitigar o reduir per mitjans raonables d'acord amb la tecnologia disponible i els costos de l'aplicació, ha de consultar l'autoritat de control, abans d'iniciar aquell tractament. L'Autoritat de control ha d'assessorar al responsable, però també pot prohibir-ne el tractament.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

7. ALTRES OBLIGACIONS

A banda de les obligacions presentades fins aquí, l'RGPD imposa altres obligacions al responsable del tractament.

La primera d'aquestes obligacions són les polítiques de protecció de dades, respecte les quals l'RGPD no concreta quin ha de ser el seu contingut. Aquestes polítiques es configuren com una de les mesures tècniques i organitzatives a adoptar pel responsable, on s'hauria de fer constar la informació sobre els tractaments de dades portats a terme per l'organització, així com els seus compromisos en relació amb la protecció de dades (per exemple, identificar al responsable i al delegat de protecció de dades, com es poden exercir els drets, etc.).

La següent obligació és el registre d'activitats de tractament (RAT). El RAT ha vingut a substituir l'obligació anterior d'inscriure els fitxers a les autoritats de control, tràmit que va desaparèixer amb l'RGPD. Les entitats del sector públic, com els Ajuntaments, estan obligades a disposar d'aquest Registre.

L'RGPD disposa quin ha de ser el contingut del Registre (finalitats del tractament, categories de persones interessades i de dades personals, i descripció general de les mesures tècniques i organitzatives de seguretat, entre d'altres).

En determinats supòsits, també és aplicable als encarregats del tractament l'obligació de disposar del RAT, amb un contingut similar, i en el qual s'ha d'identificar també el responsable per compte de qui actua l'encarregat.

A continuació correspon explicar en què consisteix la protecció de dades en el disseny i per defecte. En primer lloc, la protecció de dades en el disseny implica tenir en compte totes les obligacions i requisits imposats per la normativa de protecció de dades, des que es projecta un nou tractament. En particular, obliga a implantar les mesures tècniques i organitzatives adequades, com ara la pseudonimització; aplicar de manera efectiva els principis de la protecció de dades; i integrar les garanties necessàries per complir les obligacions que imposa l'RGPD i per protegir els drets de les persones interessades. Per exemple, si una entitat local decideix crear un canal electrònic per permetre la participació ciutadana, abans d'implantar-lo, hauria de valorar si és necessària la identificació de les persones, quines dades es recullen, com es garantirà la seguretat de les dades, com podran exercir els seus drets, etc.

I, en segon lloc, la protecció de dades per defecte és el principi segons el qual una organització (el responsable del tractament) assegura que només es tracten per defecte les dades estrictament necessàries per a cada finalitat específica del tractament (sense la intervenció de l'usuari). Així, quan una persona es dona d'alta en una xarxa social, la protecció de dades per defecte implicaria que, sense haver de configurar res, el perfil hauria de ser privat. I si en canvi si l'usuari desitja que sigui públic, aquesta modificació l'hauria de fer ell.

El Reglament Europeu també obliga a adoptar les mesures adequades o apropiades, per tal de garantir la seguretat de les dades. Per determinar quines són les mesures de seguretat adequades, cal efectuar l'anàlisi de riscos corresponent.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

L'anàlisi de riscos ha de tenir en compte els elements següents: la naturalesa de les dades (per exemple, si es tracten categories especials de dades), el nombre de persones afectades o la quantitat (volum de les dades), o la varietat de tractaments (per exemple, si permet l'elaboració de perfils).

L'RGPD preveu que les mesures de seguretat poden consistir en:

- Reduir al mínim el tractament de dades.
- La pseudonimització o xifrat de les dades.
- La capacitat per garantir la confidencialitat, integritat, disponibilitat i la resiliència permanent dels sistemes i dels serveis de tractament, és a dir, la capacitat de resistir o de recuperar-se (per exemple, davant l'atac d'un hacker).
- La capacitat de restaurar la disponibilitat i l'accés a les dades personals de manera ràpida, en cas d'incident físic o tècnic (per exemple, amb les còpies de seguretat).
- Un procés per verificar, avaluar i valorar regularment l'eficàcia de les mesures de seguretat. Per exemple, això s'aconseguiria mitjançant auditories d'aquestes mesures.

Una altra obligació és la de notificar les violacions de seguretat. Aquesta obligació comporta que, davant qualsevol violació o incident de seguretat de les dades que es pateixi i que comporti un risc per als drets i llibertats de les persones afectades, l'Ajuntament responsable del tractament l'hagi de notificar a l'autoritat de control competent. Aquesta notificació s'ha de fer sense dilació, com a màxim dins de les 72 hores següents al moment en què es té constància de la violació. En canvi, si és improbable que la violació constitueixi un risc per als drets i llibertats de les persones, no cal efectuar aquesta notificació.

En els casos en què s'ha de notificar a l'autoritat de control per no poder-se qualificar d'improbable el risc, si l'ens local considera que la violació de seguretat pot comportar un risc alt per als drets i llibertats de les persones, a més de notificar-la a l'autoritat de control, s'ha de comunicar a les persones afectades, a les qui s'han d'oferir recomanacions per mitigar els riscos.

En tot cas, davant qualsevol tipus d'incident que pugui afectar la seguretat de les dades, inclús en els casos que no requereixi la notificació a l'autoritat, l'ens local responsable ha de documentar l'incident internament, anotant els fets, els efectes i les mesures correctores adoptades. Aquesta documentació interna ha d'estar a disposició de l'autoritat de control, a fi de permetre-li efectuar les verificacions corresponents.

Finalment, la designació d'una persona com a delegat de protecció de dades (DPD) és obligatòria en uns supòsits determinats, i en tot cas quan el responsable o encarregat del tractament sigui una autoritat o organisme públic. Per tant, un Ajuntament està obligat a disposar d'un DPD. Això sí, es pot designar un mateix DPD per a diverses entitats.

El DPD és el referent de l'organització en matèria de protecció de dades, que entre d'altres requisits, ha de tenir experiència en aquesta matèria.

Les funcions del DPD estan descrites en la normativa de protecció de dades. Les més rellevants són les següents:

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

- Ha d'informar i assessorar el responsable o l'encarregat, així com als seus empleats, sobre les obligacions que han de complir en protecció de dades.

- També li correspon supervisar el compliment de la normativa de protecció de dades i de les polítiques del responsable o de l'encarregat del tractament en matèria de protecció de dades, inclosa l'assignació de responsabilitats, la conscienciació i la formació de personal, i les auditories corresponents.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

8. DRETS DE LES PERSONES A SER INFORMADES

El dret d'informació forma part del nucli essencial del dret a la protecció de dades personals, ja que permet exercir el poder de control o de disposició que tenen les persones respecte les seves dades personals. Aquest dret que tenen totes les persones de controlar la seva informació personal només serà efectiu si se les informa prèviament sobre els usos de les dades, i altres extrems que tot seguit coneixeràs.

Amb caràcter general, correspon al responsable del tractament fer efectiu el dret d'informació, tot i que si la recollida de les dades la fa l'encarregat, es pot establir en el contracte d'encarregat del tractament que sigui aquest qui assumeixi la funció d'informar.

Si les dades es recullen de la mateixa persona interessada, la informació s'ha de facilitar en el moment de la recollida. En aquests casos, la informació que s'ha de facilitar a la persona és la que enumera l'article 13 de l'RGPD.

Si per contra les dades no s'obtenen de la persona interessada, sinó d'una altra font (per exemple, d'una altra administració), la informació que s'ha de facilitar és l'establerta a l'article 14 del Reglament Europeu, que preveu que s'ha de proporcionar en un termini raonable, però en qualsevol cas en el termini d'1 mes des que es reben les dades.

L'RGPD preveu uns supòsits en què no cal informar a la persona interessada, com ara quan aquesta ja disposa de la informació. O tampoc cal informar si les dades no es recullen directament de la persona interessada, sinó d'una altra font, i la comunicació de la informació resulta impossible o suposa un esforç desproporcionat, o si l'obtenció o transmissió de les dades està prevista pel dret de la UE o els estats membres.

Pel que fa al contingut de la informació que s'ha de facilitar, en el cas d'obtenir-se les dades directament de la persona interessada, l'article 13 del Reglament Europeu obliga al responsable a informar en el moment de la recollida sobre diverses qüestions: qui és el responsable i com contactar amb ell; dades de contacte del delegat de protecció de dades, les finalitats del tractament i la seva base jurídica; els destinataris o categoria de destinataris a qui es poden comunicar les dades; el termini de conservació de les dades; la possibilitat d'exercir els drets que s'exposen més endavant; el dret a retirar el consentiment; el dret a reclamar davant autoritat de control; etc.

Així doncs, si les dades personals es recullen a través d'un formulari, allà s'haurà d'informar a la persona de tots aquests extrems.

Si les dades no s'han obtingut directament de la persona interessada, l'article 14 de l'RGPD indica que també se l'ha d'informar sobre les categories de dades de què es tracta; i la font o l'origen d'on procedeixen les dades personals i, si escau, si procedeixen de fonts d'accés públic, com ara internet.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

9. ALTRES DRETS QUE PODEN EXERCIR LES PERSONES: ACCÉS, RECTIFICACIÓ, SUPRESSIÓ, LIMITACIÓ, PORTABILITAT, OPOSICIÓ I A NO SER OBJECTE DE DECISIONS AUTOMATITZADES

L'RGPD reconeix a les persones, en relació al tractament de les seves dades personals, els següents drets: accés, rectificació, supressió, oposició, limitació, portabilitat i el dret a no ser objecte de decisions automatitzades. Aquests drets són personalíssims, de manera que només els pot exercir la pròpia persona titular de les dades, si bé pot fer-ho també per mitjà d'un representant legal o voluntari.

El termini per contestar la sol·licitud d'exercici de qualsevol dels drets és d'un mes, termini que es pot ampliar en dos mesos més si és necessari, tenint en compte la complexitat i el nombre de sol·licituds. Si el responsable considera que no procedeix atendre el dret exercit, ha de donar igualment resposta sense dilació i com a màxim en un mes, indicant a la persona interessada les raons per les quals no es fa efectiu el dret exercit. També se l'ha d'informar de la possibilitat d'exercir les accions corresponents, i en particular, de presentar una reclamació davant l'autoritat de control.

Seguidament, s'aborda cadascun d'aquests drets:

- Accés**:** aquest dret té per objecte que qualsevol persona pugui conèixer quines dades seves són objecte de tractament per part d'una entitat local. Si una persona exerceix aquest dret i el responsable tracta les seves dades personals, ha de facilitar-li una còpia de les dades que són objecte de tractament, i també altra informació addicional, que és en gran part coincident amb el contingut del dret d'informació (finalitats del tractament; categories de dades personals; destinataris o les categories de destinataris; termini previst de conservació o criteris utilitzats per determinar-lo; etc.). El dret a obtenir còpia de les dades no pot afectar negativament als drets i llibertats de tercers.

- Rectificació: mitjançant aquest dret la persona pot sol·licitar la modificació de les dades que siguin inexactes, o que es completin aquelles que són incompletes. Quan s'exerceix aquest dret, s'ha d'indicar en la sol·licitud de rectificació a quines dades es refereix, i la rectificació a fer; i cal acompanyar, quan calgui, la documentació justificativa de la inexactitud o del caràcter incomplet de les dades objecte de tractament.

- Supressió o dret a l'oblit: és el dret de la persona afectada a que se suprimeixin les seves dades personals en uns casos determinats: quan les dades ja no són necessàries per a les finalitats perseguides; quan la persona interessada retira el seu consentiment; si s'oposa al tractament i no prevalen altres motius legítims per al tractament; si les dades s'han tractat il·lícitament; etc. El Reglament Europeu enumera uns supòsits en què aquest dret no s'aplica, per considerar que el tractament és necessari per exercir el dret a la llibertat d'expressió i d'informació; per complir una obligació legal que requereix el tractament de

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

dades, com ara quan la legislació d'arxius obliga a conservar la documentació on consten les dades; o per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable; etc.

- Limitació del tractament: permet a la persona interessada exigir que les dades només es puguin utilitzar en determinades circumstàncies. En altres paraules, és com suspendre el tractament de les dades, però sense eliminar-les. Aquest dret es pot sol·licitar en els quatre supòsits següents: quan la persona interessada impugna l'exactitud de les dades personals, durant el termini que permet al responsable verificar-ne l'exactitud; quan el tractament és il·lícit però la persona interessada s'oposa a la supressió de les dades, i en lloc de suprimir-les, sol·licita que se'n limiti l'ús; quan el responsable ja no necessita les dades per a les finalitats del tractament però la persona interessada les necessita per formular, exercir o defensar reclamacions; i quan la persona interessada s'ha oposat al tractament en base a una situació particular, mentre es verifica si els motius legítims del responsable prevalen sobre els de la persona interessada.

- Portabilitat: es pot exercir si el tractament s'efectua per mitjans automatitzats; i a més si aquest es basa en el consentiment de la persona afectada o en l'execució d'un contracte. Per tant, el dret a la portabilitat no entra en joc quan el tractament el fan les administracions públiques per complir una missió en interès públic o en exercici de poders públics conferits al responsable, o en compliment d'una obligació legal.

  En els casos en què procedeix aquest dret, la persona afectada pot demanar el trasllat de les seves dades a un altre responsable, o també demanar que se li facilitin les dades que ha facilitat al responsable en un format estructurat.

- Oposició: en virtut d'aquest dret se sol·licita al responsable que cessi en un determinat tractament de les dades, i tal petició es basa en motius relacionats amb la situació particular de la persona sol·licitant, com podria ser una persona víctima de violència de gènere, testimoni protegit, etc.

  Aquest dret es pot exercir quan el tractament, inclosa l'elaboració de perfils, es basa en l'interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable; en l'interès legítim perseguit pel responsable del tractament o per un tercer; o es faci amb finalitats de recerca científica o històrica o finalitats estadístiques, tret que sigui necessari per complir una missió realitzada per raons d'interès públic. En aquests casos, el responsable ha de cessar en el tractament, excepte que acrediti motius legítims que prevalguin sobre els interessos, els drets i les llibertats de la persona interessada; o que el tractament és necessari per a la formulació, l'exercici o la defensa de reclamacions.

- A no ser objecte de decisions individuals automatitzades, inclosa l'elaboració de perfils: en el cas de les administracions públiques, aquestes decisions es poden donar en supòsits de tractaments automatitzats de les dades personals, com ara si en la recollida de residus s'estableixen sistemes de pagament per generació. Aquest dret, però, no existeix quan la decisió automatitzada és necessària per celebrar o executar un contracte entre la persona interessada i un responsable del tractament; quan es basa en el consentiment explícit de la persona interessada; o quan està autoritzada pel dret de la UE o dels estats membres.

Excepte en aquest darrer supòsit en què la decisió estigui autoritzada per una norma de la UE o els estats membres, la persona té dret a obtenir la intervenció humana per part del responsable, a expressar el seu punt de vista i a impugnar la decisió.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

10. L'AUTORITAT DE CONTROL I EL SISTEMA DE GARANTIES DEL DRET A LA PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS

Davant qualsevol eventual vulneració dels deures imposats pel Reglament Europeu de Protecció de Dades o dels drets reconeguts a les persones, es pot interposar una reclamació davant l'autoritat de control competent.

Pel que fa al règim sancionador, l'RGPD estableix dues llistes d'infraccions, que es poden sancionar amb multes de 10 o 20 milions d'euros com a màxim o, en el cas d'una empresa, d'una quantia equivalent al 2% o el 4%, com a màxim, del volum de negoci total anual global de l'exercici financer anterior, i entre les dues opcions s'ha d'optar per la de més quantia.

No obstant, l'RGPD obre la porta a que l'ordenament jurídic dels estats membres pugui descartar la imposició de multes administratives.

D'altra banda, si una persona pateix danys i perjudicis, materials o immaterials (com ara danys morals) com a conseqüència d'una infracció del Reglament Europeu, té dret a rebre del responsable o de l'encarregat del tractament una indemnització del Responsable del tractament o de l'Encarregat del tractament pels danys i perjudicis causats.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

11. TRANSFERÈNCIES INTERNACIONALS DE DADES (Secció E – Emmagatzematge de dades)

Les transferències internacionals de dades comporten el flux de dades personals des del territori d'un estat membre a destinataris establerts en països de fora de l'Espai Econòmic Europeu, la qual cosa només es pot efectuar en els casos següents:

- A països, territoris o sectors específics sobre els quals la Comissió Europea ha adoptat una decisió que reconeix que ofereixen un nivell de protecció adequat.
- Quan s'han ofert garanties adequades sobre la protecció que les dades rebran a la seva destinació, mitjançant:
  - ✓ Un instrument vinculant i exigible entre autoritats o organismes públics.
  - ✓ Normes corporatives vinculants (BCR).
  - ✓ Clàusules tipus de protecció de dades adoptades per la Comissió Europea o per l'autoritat de control competent.
  - ✓ Amb autorització de l'autoritat de control, sobre la base de clàusules contractuals o disposicions que s'incorporin en acords vinculants entre organismes públics que incloguin drets exigibles.
  - ✓ Un codi de conducta que incorpori compromisos vinculants i exigibles.
  - ✓ Un mecanisme de certificació que incorpori compromisos vinculants i exigibles.
- Quan hi concorre alguna de les excepcions previstes a l'article 49 de l'RGPD que permeten transferir les dades sense garanties de protecció adequada, per raons de necessitat vinculades a l'interès del titular de les dades o a interessos generals.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.

12. CONCLUSIONS

Un dels elements a tenir en compte en la implantació d'un sistema de recollida de residus, és la protecció de dades personals. En aquest punt, escau destacar que les entitats locals amb competències en la recollida de residus poden tractar les dades que siguin estrictament necessàries.

El tractament d'aquestes dades està legitimat en el compliment d'una missió en interès públic o en l'exercici de poders públics. D'aquesta manera en la prestació del servei de recollida de residus no cal obtenir el consentiment de la persona afectada. En aquell supòsit que la recollida de residus impliqui l'elaboració de perfils que produeixi efectes en la persona usuària del servei, com ara si es preveu l'aplicació d'unes bonificacions en funció de les aportacions individuals que s'efectuïn, cal el consentiment de la persona afectada, que el dret de la UE o dels estats membres contempli aquesta elaboració de perfils, o un contracte entre la persona interessada i el responsable.

També és necessari valorar si, abans de posar en funcionament el sistema de recollida de residus és exigible efectuar una avaluació d'impacte relativa a la protecció de dades, especialment si hi ha una elaboració de perfils en els termes exposats, com en el cas dels sistemes de pagament per generació.

Per últim, escau destacar que qualsevol empresa o entitat que presti un servei a l'ens local en el marc de la prestació del servei de recollida de residus, que impliqui que pugui tenir accés a dades personals, serà considerada encarregat del tractament. En aquest cas, caldrà subscriure el corresponent acord o contracte d'encarregat del tractament.

El projecte REthinkWASTE ha rebut finançament del Programa LIFE de la Unió Europea.
El contingut d' aquesta publicació és responsabilitat exclusiva d' ARC i no reflecteix necessàriament l' opinió de la Unió Europea.